

Carreró de Morand, 11-13 (Dénia)

Josep Salvador Castelló i Marí

Publicación digital

Actuaciones arqueológicas en la provincia de Alicante. 2001

Editor

Fernando E. Tendero Fernández

Sección de Arqueología del Ilustre Colegio Oficial de Doctores y Licenciados
en Filosofía y Letras y en Ciencias de Alicante

Año de la edición: 2002

Depósito legal: A-787-2002

ISBN: 84-607-5525-8

Nom de la intervenció:	Carreró de Morand, 11-13
Municipi:	Dénia
Comarca:	La Marina Alta
Director:	Josep Salvador Castelló i Marí
Promotor:	—
Data de l'actuació:	15/10/2001 – 10/12/2001
Coordenades localització:	Centre urbà
Períodes culturals:	Almoràvid / almohade, baixmedieval i modern
Material dipositat:	Museu Arqueològic de la Ciutat de Dénia
Tipus d'intervenció:	Excavació de salvament

DESENVOLUPAMENT DE LA INTERVENCIÓ

El solar objecte de l'actuació arqueològica es situava a uns pocs metres al sud-oest del centre neuràlgic de la medina de la ciutat andalusina de Daniya. Han estat nombroses les intervencions arqueològiques executades a l'àrea de la medina que ara ens ocupa, localitzant-se uns banys, així com diferents estatges domèstics delimitats per vials públics. Recentment, a la parcel·la annexa emplaçada al carrer Sant Josep, nº 11-15, s'evidenciaren les restes constructives de cases andalusines decorades amb elements de caire sumptuosos com són les algepseries i l'estuc pintat. Els estatges mostraven nivells d'ocupació d'època cristiana assenyalant-se la reutilització en els anys posteriors a la conquesta.

A l'excavació que ara tractem es recuperaren nivells andalusins, del període baixmedieval cristià i d'època moderna. La seqüència constructiva documentada des del segle XIX va determinar l'estat de conservació dolent dels estrats inferiors andalusins i cristians.

Les estructures andalusines corresponien a dues cases delimitades per un vial públic, les dimensions del qual, 3 m d'amplària aproximada, el situen com principal dins de la xarxa viària. De l'estatge oriental es va identificar una estança gran que per la seua cura es tractava de l'alcova o habitació principal. Al sud d'aquesta es situava part del pati. De l'estatge occidental sols es va delimitar el mur de façana i alguna compartimentació sense poder diferenciar-se la seua funció per l'estat d'arrasament. El vial estava travessat per una

claveguera que discorria pel mig i paral·lela als murs de façana, amb una suau pendent nord-sud i una amplària aproximada de 0,50 m. La canal, excavada als estrats geològics, aprofitava tanmateix la roca mare en els llocs on aflorava. La cronologia de les construccions abastava des del segle XII fins la primera meitat del segle XIII.

Després de la conquesta cristiana i en un moment a hores d'ara no ben determinat es va construir en la casa oriental un forn que trencava el mur de façana. Per a refermar el forn i el mur fronterer afectat es va alçar un mur de tàpia de terra. Perpendicular a aquest i aprofitant el mur meridional de l'alcova es va bastir un altre mur de tàpia de terra. A més, al mur de façana de la casa occidental se li va recolzar una estructura de reforç formada per blocs de calça.

El forn tenia una forma trapezoïdal, la paret occidental del qual es recolzava al mur de façana, mentre que les parets septentrional i meridional, el costats més llargs, formaven un angle agut i anaven tancant-se fins l'extrem oriental on es situava la boca del forn, de forma semicircular. Mesurava 3,25 m de llargària i 1,70 m el costat més ample, i la boca tenia 1,10 m d'amplària. Del forn sols es conservava la cambra de combustió amb una alçada conservada de 0,85 m, formada per filades d'atovons enlluïts d'argila. Els atovons mesuraven 28 cm de llargària, 7 cm de grossària i 24 cm d'amplària. Sembla que s'emprava per a la cocció d'elements de construcció com rajoles de fang i/o teules.

Aquestes estructures semblen totes coetànies, formant part d'una reutilització cristiana de les cases islàmiques. Als primers anys del segle XIV, per ordre reial de Jaume II, s'obliga als nous pobladors de la vila que s'establisquen a l'interior de la murada de l'albacar del castell, on estarien millor protegits. Cal pensar així que el moment de construcció del forn podria situar-se entre el 1242 i el 1300, quan encara estaria en alt la casa islàmica. Així i tot, és necessari l'estudi més exhaustiu del material ceràmic recuperat per a concretar la cronologia.

A l'època moderna, tant al solar estudiat com en la parcel·la annexa es va construir un casalot, les dependències de servicis del qual s'ubicaven al lloc excavat. Així ho demostra una estructura rectangular formada de morter de calç i pedres calcàries de gran duresa, on es disposaven almenys quatre grans tenalles. Aquestes foren inutilitzades en època contemporània, conservant-ne 1,46 m d'alçada, des de la part central del cos fins la base més estreta, i els faltaven la part del muscle i la vora. La cara oriental de l'estructura estava acabada amb un parament regular enlluït, al qual se li recolzaven dos pisos de

rajoles de fang. El pis inferior sols conservava les empremtes de les rajoles, però veient-se perfectament la seua disposició en espiga i amb unes mesures de 22 cm de llargària i 11,5 cm d'amplària. Al superior les rajoles es disposaven al dret i través amb unes mesures de 29,5 cm de llargària i 15 cm d'amplària.

BIBLIOGRAFIA

GISBERT SANTONJA, J. A. (1993): "Daniya y la vila de Dénia. En torno al urbanismo de una ciudad medieval", a R. Azuar, S. Gutiérrez i F. Valdés (eds.): *Urbanismo medieval del País Valenciano*, Ediciones Polifemo, Madrid, pp. 63-103.

GISBERT SANTONJA, J. A. (1994): "Daniya -Dénia-. Remembrança d'una ciutat andalusí", *IV Congrés d'Arqueologia Medieval Espanyola (Alacant, 1993)*, tom II, Asociación Española de Arqueología Medieval – Diputació Provincial d'Alacant, Alacant, pp. 251-259.

GISBERT SANTONJA, J. A.; BURGUERA SANMATEU, V. i BOLUFER MARQUÉS, J. (1992): *La cerámica de Daniya -Dénia-. Alfares y ajuares domésticos de los siglos XII-XIII*, Ministerio de Cultura, València.

Vista del vial, a la dreta la casa occidental i a la esquerra la casa oriental

Vista meridional del forn